

на спадкоємцях, права котрих обмежені не були, і які це господарство отримали. Аналізуючи цю статтю, слід звернути увагу на те, що:

по-перше, спадкоємцям-іноземцям надається право на грошовий еквівалент частки фермерського господарства від спадкування якої вони були виключені за законом як безпосередньо не працюючі у сільському господарстві;

по-друге, спадкоємці-іноземці мають право на грошовий еквівалент також при спадкуванні за заповітом попри те, що вони мали бути відсутні від спадкування за законом на підставі вказаної вище ст.1059 ЦК Польщі.

Виходячи з цього, можна зазначити, що закон Республіки Польща "Про постанови, які впроваджують Цивільний Кодекс", майже зрівнює спадкове становище Громадян України з власними громадянами, бо надає їм можливість мати особливі суб'єктивні права, яких не мають навіть власні громадяни.

Надійшла до редколегії 24.03.2000

Список літератури:

1. Ustawa z 1.01.1998. O cudzoziemcach (Dz. U. 1998, N 4, poz 161). 2. Gwiazdomoski T. Prawo spadkowe. Zarys wykladu. Warszawa 1989, str. 210. 3. Рубанов А.А. Заграничные наследства..М.-1979.с.187. 4. Rajski J. Dziedziczenie gospodarstw rolnych przez obywateli panstw obcych. Nowe prawo,1989., №10,ст.1468. 5. Ustawa z 23.04 1964. Przepisy wprowadzajace Kodeks cywilny.(Dz.U.1994,№85,poz.388

О.О. Книженко

ШТРАФ ПРИ УМОВНОМУ ЗАСУДЖЕННІ

В юридичній літературі не має єдиної точки зору з приводу того, чи можна при умовному засудженні застосовувати штраф. Так, існує думка, що при умовному засудженні застосування штрафу можливе лише при суворо визначених законом випадках або взагалі не можливо [1]. Інші фахівці навпаки вважають, що штраф при умовному засудженні, визнаний для посилення карного впливу на засудженого, сприяє більш ефективному рішенню завдань покарання [2]. Присвячуючи свої роботи умовному засудженню, ряд науковців взагалі не торкалися питання можливості застосування штрафу при умовному засудженні [3].

На нашу думку, щоб дати відповідь на дане запитання потрібно виходити з визначення юридичної природи умовного засудження. Так, в ст. 45 КК України сказано, якщо при призначенні покарання у вигляді позбавлення волі чи виправних робіт суд, беручи до уваги обставини справи та особу винного, прийде до переконання про недоцільність відбування винним призначеного покарання, він може постановити про умовне незастосування призначеного покарання з оплатою штрафу у розмірі від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів прибутків громадян, а за корисні злочини – у розмірі від сорока до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів прибутків громадян. У цьому випадку суд з обов'язковим зазначенням у вирозі мотивів ухвалює не виконувати основне покарання, якщо протягом визначеного судом випробуваного строку засудже-

ний не вчинить нового злочину, сплатити штраф та зразковою поведінкою виправдає виявлену до нього довіру

При такому викладенні статті Кримінального кодексу постає питання про правомірність застосування штрафу при умовному засудженні.

Якщо розглядати умовне засудження як покарання, то, визначаючи згідно з санкцією статті кримінального закону, по якій засуджують особу, яке саме покарання застосовувати, якщо санкція альтернативна, суд повинен мати на увазі, що не можна застосовувати штраф, якщо він непередбачений санкцією статті. Отже, при такому розумінні умовного засудження неможливо вести мову про призначення штрафу. А саме так розуміє умовне засудження законодавець, бо зазначив, що при зазначенні мотивів такого засудження, суд ухвалює не виконувати основне покарання, якщо засуджений не скоїть нового злочину та сплатить штраф. Штраф законодавець визначає як додаткове покарання, признаючи його при умовному засудженні навіть тоді, коли він не передбачений санкцією статті закону.

Розглядаючи умовне засудження як звільнення від покарання, застосувати будь-яке додаткове покарання не можна, бо особа звільнена від нього. Тому, застосовуючи штраф при умовному засудженні, важко пояснити підстави його застосування, якщо особа звільнена від покарання взагалі.

Постає питання, а чи потрібно при умовному засудженні застосовувати штраф. На нашу думку, якщо санкція статті передбачає штраф як додаткове покарання – тут питань не виникає, штраф застосовувати можливо і виконується він реально. Що стосується випадків, коли санкція статті не передбачає додаткового покарання у вигляді штрафу – тут потрібно виходити з розуміння юридичної природи умовного засудження та тієї мети, що ставиться перед ним. Умовне засудження здатно досягти тих цілей, які ставляться перед покаранням, воно перш за все покликано до того, щоб у зменшеному карному впливі на осіб, до яких застосовано, виконувати загальну та спеціальну превенцію. З такою точкою зору згідна більшість науковців, що займалися розробкою цього питання [4]. Отже, законодавець, зазначивши, що при умовному засудженні обов'язково застосовується додаткове покарання у вигляді штрафу і яке виконується реально, мабуть дійшов висновку, що все це покликано забезпеченню тих цілей, що ставляться перед умовним засудженням, а не тільки як додаткове джерело поповнення державного бюджету.

На нашу думку, застосування штрафу при умовному засудженні можливе лише тоді, коли даний інститут розглядається як самостійний інститут кримінального права з притаманними йому ознаками. Так, розглядаючи умовне засудження як самостійний інститут кримінального права, можна закріпити можливість застосування штрафу навіть тоді, коли це не передбачено санкцією статті. Норми, що регулюють призначення умовного засудження містяться у Загальній частині Кримінального кодексу, а норми, які знаходяться у загальній частині розповсюджуються на норми, що знаходяться у Особливій частині Кримінального кодексу. Отже, закріплення у нормах загальної частини того,

що при умовному засудженні застосовується штраф, розповсюджується і на норми Особливої частини.

Потрібно зазначити, що вказівка законодавця у ст. 45 КК України на те, що незастосування штрафу при умовному засудженні можливе лише при наявності підстав, передбачених у ст. 44, яка передбачає призначення більш м'якого покарання, чим передбачено законом за даний злочин, є невірним розумінням природи умовного засудження та суперечить загальним положенням кримінального права. При такому викладенні статті закону виходить, що норми загального права визначають однакове додаткове покарання незалежно від злочину, його обставин та особи винного. Доцільним було б зазначити у статті, що штраф не застосовується, якщо суд дійде висновку про недоцільність та неможливість сплати штрафу засудженим.

Слід мати на увазі, що законодавець встановив розмір штрафу в залежності від неоподатковуваних мінімумів прибутків громадян. З таким викладенням виникає ось таке запитання: від часу скоєння злочину до моменту призначення покарання може пройти деякий час, збільшиться неоподатковуваний мінімум прибутків громадян. Тобто, сума штрафу визначається законом не на момент скоєння злочину, а за законом на момент визначення покарання. Це протирічить ст.6 КК України, в якій сказано, що карність діяння визначається законом, діючим під час скоєння злочину. Доцільним було б у статті закону зазначити, що розмір штрафу визначається виходячи з неоподатковуваного мінімуму прибутку громадян на момент скоєння злочину. Таку точку зору підтримують й практики [5].

Надійшла до редколегії 14.02.2000

Список літератури:

1. Саввин Н.Ф., Ефимов М.А Условное осуждение и условно-досрочное освобождение от наказания. М., 1963.
2. Ткачевский Ю.М. Освобождение от отбывания наказания. М., 1970.
3. Советское уголовное право. Часть общая. М., 1972.; Наказания, не связанные с лишением свободы / Под ред. И.М. Гальперина / М., 1972.
4. Ломако В.А. Применение условного осуждения. 1976.; Пионтковский А.А. Об условном осуждении или системе испытания. Одесса, 1894.
5. Камынин И., Колесников А. О трудностях толкования нового уголовного законодательства // Законность. 1998. № 11.

Т.В.Колісник

СУЧАСНІСТЬ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Розширення сфери застосування норм галузі міжнародного приватного права стало наслідком активізації міграційних процесів та міжнародного обміну. Законодавець намагається окреслити рамки розвитку вказаних відносин. У галузі міжнародного приватного права з'являються деякі нові інститути, що потребують законодавчого закріплення. А ті інститути, які вже вважаються класичними, треба перебудувати на новий лад. Аналіз стану діючого законо-